

Daniel Puciato

INWESTYCJE TURYSTYCZNE JAKO FORMA POBUDZANIA POPYTU TURYSTYCZNEGO NA PRZYKŁADZIE GMINY GŁUCHOŁAZY

1. Wstęp

Stale rosnąca popularność różnych form turystyki, jaką zaobserwować możemy w Polsce i na świecie, niesie ze sobą wiele konsekwencji ekonomicznych. Gospodarka turystyczna jest obecnie sektorem generującym ogromne wpływy budżetowe oraz odgrywającym doniosłą rolę w tworzeniu PKB. Proces konsumpcji dóbr i usług turystycznych pośrednio wpływa również na popyt na dobra i usługi niezwiązane ściśle z turystyką, tj. bankowe, ubezpieczeniowe, transportowe czy telekomunikacyjne.

Zmiana uregulowań prawnych oraz decentralizacja naszego kraju spowodowały, że coraz aktywniejsze w stymulowaniu rozwoju gospodarki turystycznej są samorządy terytorialne. Spora liczba gmin widzi w turystyce pozytywny impuls do aktywizacji gospodarczej, wzrostu dochodów budżetów lokalnych czy czynnik pobudzający lokalny rynek pracy¹. Bardzo bogaty i zróżnicowany układ rodzajowy turystyki (np. turystyka miejska, wiejska, kulturalna czy uzdrowiskowa) sprawia, że duża liczba samorządów wykorzystuje posiadane atrakcje turystyczne w programach rozwoju lokalnego czy regionalnego².

Atrakcyjność turystyczną każdej miejscowości determinują w sposób komplementarny trzy główne składowe: walory turystyczne (naturalne oraz te, do których wytworzenia przyczynił się człowiek), dostępność komunikacyjna oraz stan zagospodarowania turystycznego (infrastruktura turystyczna i paraturystyczna). Rozwój turystyki oraz kreowanie funkcji turystycznych na danym obszarze zależy przede wszystkim od występowania walorów turystycznych. Dopiero z wykorzystaniem tych zasobów podmioty zarządzające gminą czy regionem mogą wpływać na atrak-

¹ A.S. Kornak, A. Rapacz, *Zarządzanie turystyką i jej podmiotami w miejscowości i regionie*, AE, Wrocław 2001, s. 50.

² W. Gaworecki, *Turystyka jako czynnik kształtowania gospodarki regionalnej*, [w:] *Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013. Założenia teoretyczne jako inspiracja dla praktyki*, red. A. Dąbrowski, R. Rowiński, AWF, Warszawa 2006, s. 17.

cyjność turystyczną przez modernizację już istniejącej oraz budowę nowej infrastruktury³.

Jednym z największych problemów, z którym borykają się przedsiębiorcy turyści oraz podmioty polityki turystycznej na szczeblu lokalnym, jest sezonowość popytu turystycznego. Może ona wynikać z przyczyn zarówno naturalnych (pory roku, warunki klimatyczne), jak i instytucjonalnych (czas pracy, rozkład i długość urlopów, liczba świąt)⁴. Niezależnie od przyczyn sezony turystyczne kształtują się odmiennie dla poszczególnych miejscowości, a ich przebieg zależy również od uczestnictwa obszaru w krajowym lub międzynarodowym ruchu turystycznym, watorów oraz stanu zagospodarowania turystycznego⁵. Do najważniejszych negatywnych skutków sezonowego wykorzystania podaży turystycznej możemy zaliczyć⁶:

- zagrożenia ekologiczne, wynikające z okresowego obciążenia obszaru recepcji ruchem turystycznym,
- zwiększenie kosztów działalności niektórych podmiotów gospodarczych, związane z koniecznością gromadzenia rezerw,
- zmniejszenie efektywności ekonomicznej podmiotów podaży turystycznej, spowodowane zwiększonym ryzykiem i uzależnieniem od czynników ekonomicznych i pozaekonomicznych,
- niepełne wykorzystanie obiektów turystycznych poza sezonem,
- konieczność elastycznego regulowania wielkości i struktury zatrudnienia,
- prawdopodobieństwo obniżenia się jakości świadczonych usług w okresach zwiększonego popytu na nie i związane z tym niepełne zaspokojenie potrzeb nabywców,
- konieczność inwestowania w rozwój i modernizację infrastruktury turystycznej.

Jednym ze sposobów złagodzenia powyższych negatywnych konsekwencji okresowych wahań popytu turystycznego przez gminę jest stwarzanie odpowiednich warunków prywatnym podmiotom gospodarczym oraz współdziałanie w realizacji inwestycji turystycznych. Zasadność takiego postępowania jest dodatkowo jeszcze wzmocniana ścisłymi powiązaniem turystyki z innymi sektorami gospodarki. Jak twierdzą niektórzy autorzy, jedno miejsce pracy w sektorze turystyki generuje cztery miejsca pracy w pozostałych sektorach⁷.

Głównym celem niniejszego opracowania jest wskazanie planowanych inwestycji turystycznych w gminie Głucholazy. Jest to jeden z instrumentów pobudzania popytu turystycznego oraz łagodzenia negatywnych skutków jego sezonowości.

³ T. Wilczak, *Wpływ turystyki na rozwój regionalny*, [w:] *Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013. Założenia teoretyczne jako inspiracja dla praktyki*, red. A. Dąbrowski, R. Rowiński, AWF, Warszawa 2006, s. 7.

⁴ A. Panasiuk (red.), *Ekonomika turystyki*, PWN, Warszawa 2007, s. 90.

⁵ J. Altkom, *Marketing w turystyce*, PWN, Warszawa 1998, s. 27.

⁶ A. Panasiuk (red.), wyd. cyt., s. 91; M. Jedlińska, U. Szubert-Zarzczyński, *Gospodarka turystyczna*, AE, Wrocław 1992, s. 55-63.

⁷ T. Soliński, J. Krupa, *Badania źródeł finansowania inwestycji w infrastrukturze turystycznej*, [w:] *Turystyka w badaniach naukowych. Prace ekonomiczne*, red. A. Nowakowska, M. Przydział, WSiLiZ, Rzeszów 2006, s. 91-92.

2. Determinanty ruchu turystycznego w gminie Głucholazy

Gmina Głucholazy usytuowana jest w południowo-zachodniej części województwa opolskiego, w powiecie Nysa. Wchodzi w skład Przedgórze Sudeckiego, Sudeców Wschodnich i Niziny Śląskiej. Zachodnią część gminy stanowi mezoregion Przedgórze Paczkowskie, południowa to Góry Opawskie, natomiast wschodnia Płaskowyż Głubczycki. Od południa gmina graniczy z Republiką Czeską. Powierzchnia gminy wynosi 16760 ha, a ludność liczy ogółem 26 460 osób. Najważniejszymi jednostkami morfologicznymi tworzącymi krajobraz są: Góra Parkowa, złożona z trzech szczytów tworzących grzbiet o długości ok. 5 km, najwyższy szczyt na terenie gminy – Biskupia Kopa (889 m n.p.m.), rzeka Biała Głucholaska tworząca malowniczy przełom o długości 2,5 km, rozległa dolina Złotego Potoku oraz dolina Bystrego Potoku o długości ok. 4 km, ostro i malowniczo wcinająca się w zbocze Biskupiej Kopy. Lasy i grunty leśne stanowią niemal 20% ogólnej powierzchni gminy i są naturalnym siedliskiem dla licznej flory i fauny. Większość obszarów użytkowanych turystycznie jest objęta systemem ochrony przyrody (Park Krajobrazowy „Góry Opawskie”, a także trzy rezerваты leśne – Cicha Dolina, Las Bukowy oraz Nad Białką). Gmina Głucholazy jest stosunkowo bogata w rozproszone obiekty historyczne: kościoły, zabytki architektury obronnej, elementy dawnej zabudowy uzdrowiskowej, pałace i dwory z parkami o charakterze krajobrazowym z cennymi zespołami starodrzewu⁸.

Gmina ma niezłe rozwiniętą infrastrukturę dla ruchu kołowego. Przez jej tereny przebiega droga krajowa nr 40 Prudnik–Głucholazy–granica państwa, droga wojewódzka nr 411 Nysa–Głucholazy–granica państwa, drogi powiatowe łączące miasto Głucholazy z 17 sołectwami oraz drogi gminne o nawierzchni asfaltowej o długości 35,3 km. Poważnym mankamentem jest zły stan nawierzchni większości ww. dróg. Połączenia autobusowe PKS umożliwiają dojazd do każdej miejscowości na terenie gminy oraz bezpośrednio do Nysy, Prudnika, Opola, Wrocławia, Głubczyc, Żywca i Nowego Sącza. Na terenie gminy znajdują się również 4 dworce kolejowe PKP, lecz ruch pasażerski został tu czasowo zawieszony⁹. Znajdują się tam również 54 czynne obiekty bazy noclegowej. Zlokalizowane są one w Głucholazach (16 obiektów), Pokrzywniej (16 obiektów), Jamołtówku (15 obiektów), Starym Lesie (3 obiekty) oraz Konradowie (4 obiekty). Według danych z roku 2003 liczba miejsc noclegowych wynosiła 4079, w tym 2649 (64,9%) miejsc całorocznych i 1430 (35,1%) miejsc sezonowych (tab. 1). Tylko dwa obiekty zostały zaszeregowane w kategorii „obiekt hotelarski”, są to Ośrodek Wypoczynkowo-Rehabilitacyjny „Potok” w Jamołtówku jako pensjonat 3-gwiazdkowy oraz Schronisko Młodzieżowe w Głucholazach. Pozostałe to „inne obiekty świadczące usługi hotelarskie”.

⁸ *Strategia rozwoju turystyki w gminie Głucholazy*, s. 11-23.

⁹ Tamże, s. 12-13.

Tabela 1. Wielkość bazy noclegowej w gminie Glucholazy

Miejscowość	Miejsca noclegowe			
	całocznne	sezonowe	poła namiotowe	razem
Glucholazy	1157	308	–	1465
Pokrzywna	651	392	550	1593
Jarnoltówek	785	140	40	965
Konradów	36	–	–	36
Stary Las	20	–	–	20
	2649	840	590	4079

Źródło: *Strategia rozwoju turystyki w gminie Glucholazy*.

Gmina Glucholazy ma dobrze rozwiniętą bazę obiektów o charakterze leczniczo-wypoczynkowym. Na jej terenie znajduje się 5 ośrodków, które oprócz usług hotelowych posiadają zaplecze lecznicze w zakresie fizjoterapii i odnowy biologicznej. Mają one łącznie 530 miejsc o wysokim standardzie i mogą stanowić bazę dla intensywnie rozwijającej się turystyki uzdrowiskowej czy zdrowotnej.

Na terenie Glucholaz występują różnorodne obiekty gastronomiczne: restauracje, kawiarnie, pizzerie, puby i piwiarnie. Obiekty te są zróżnicowane pod względem wielkości, rodzaju świadczonych usług oraz standardu. Część spośród tych obiektów jest sprzężona z obiektami noclegowymi.

Duże znaczenie dla jakości oferowanego produktu turystycznego mają zlokalizowane tu obiekty i urządzenia sportowo-rekreacyjne, do których zaliczyć możemy: basen kąpielowy „Leśny” w Glucholazach, kąpielisko „Leśne” w Pokrzywniej, orczykowy wyciąg narciarski o długości 300 metrów w Jarnoltówku, korty tenisowe, halę sportową oraz miejski stadion sportowy. Na terenie gminy usytuowane są również szlaki turystyczne, ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne, oznakowane trasy rowerowe, oraz 20-kilometrowy szlak kajakowy – Biała Glucholaska¹⁰.

3. Charakterystyka ruchu turystycznego

Jednym z mierników popytu turystycznego jest ruch turystyczny. Dane o poziomie ruchu turystycznego w gminie Glucholazy pozyskano ze źródeł wtórnych¹¹. Badania miały charakter pełny i zostały przeprowadzone za pomocą metody rejestracji hotelowej, polegającej na rejestracji osób przyjmowanych przez wszystkie obiekty prowadzące działalność hotelarską.

Gmina Glucholazy stanowi miejsce realizacji różnych form turystyki głównie dla:

- mieszkańców gminy,
- mieszkańców powiatu nyskiego i prudnickiego,

¹⁰ Tamże, s. 32-39.

¹¹ Tamże, s. 39-40.

- mieszkańców miast położonych w odległości do ok. 70 km, tj. Opola, Kędzierzyna-Koźła czy Brzegu,
- mieszkańców miast położonych w większej odległości od gminy, np. Wrocławia, miast aglomeracji Górnego Śląska czy Warszawy.

Tabela 2. Wielkość ruchu turystycznego w gminie Głucholazy w 2003 r.

Miesiąc	Ruch turystyczny [osobodni]			
	obiekty caloroczne	miejsca sezonowe	pola namiotowe	razem
Styczeń	16 323	–	–	16 323
Luty	15 791	–	–	15 791
Marzec	6135	–	–	6135
Kwiecień	14 018	–	–	14 018
Maj	24 723	–	–	24 723
Czerwiec	22 053	6993	–	29 046
Lipiec	70 355	22 309	8850	101 514
Sierpień	57 401	18 202	8850	84 453
Wrzesień	20 789	6592	–	27 381
Październik	19 558	–	–	19 558
Listopad	10 426	–	–	10 426
Grudzień	24 938	–	–	24 938
Razem	302 510	54 096	17 700	37 4306

Źródło: *Strategia rozwoju turystyki w gminie Głucholazy*.

Tabela 3. Wartości wskaźników sezonowości w gminie Głucholazy w 2003 r.

Miesiąc	Wskaźniki sezonowości [%]	Kwartał	Wskaźniki sezonowości [%]
Styczeń	52,3	I	40,9
Luty	50,6		
Marzec	19,7		
Kwiecień	44,9	II	72,4
Maj	79,3		
Czerwiec	93,1		
Lipiec	325,4	III	228,0
Sierpień	270,8		
Wrzesień	87,8		
Październik	62,7	IV	58,7
Listopad	33,4		
Grudzień	79,9		

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Strategia rozwoju turystyki w gminie Głucholazy*.

Wielkość ruchu turystycznego na terenie gminy w obiektach całorocznych (w tym w gospodarstwach agroturystycznych i pokojach gościnnych) wynosiła w 2003 r. 302 510 osobodni, w obiektach sezonowych 54 096 osobodni, a na polach namiotowych 17 700 osobodni. Łącznie więc na terenie Głucholaz ruch turystyczny wyniósł 374 510 osobodni (tab. 2). Baza noclegowa była w najmniejszym stopniu wykorzystana w marcu (7,72%), natomiast najpełniej w lipcu (88,53%). Popyt turystyczny w gminie cechuje się dużymi wahaniami sezonowymi. Wskaźniki sezonowości przyjmują najwyższe wartości w lipcu i sierpniu, najniższe zaś w marcu i listopadzie (tab. 2). Najwyższy poziom ruchu turystycznego występuje tu w III kwartale, a najniższy w I kwartale roku (tab. 3).

4. Rola inwestycji w pobudzaniu popytu turystycznego

Znaczną barierą ruchu turystycznego każdej gminy, oprócz cech podaży turystycznej, może być ograniczona dostępność komunikacyjna do miejsc atrakcji turystycznych oraz słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna¹². Aby zmienić ów stan rzeczy, należy zwiększyć nakłady finansowe związane z tworzeniem bazy materialnej, służącej do świadczenia usług turystycznych, oraz zapewnić korzystne warunki inwestycyjne dla prywatnych podmiotów gospodarczych. Inwestycje związane z tworzeniem bazy turystycznej możemy podzielić na dwie grupy¹³:

- inwestycje *stricte* turystyczne – dotyczące obiektów, za pomocą których można zaspokoić podstawowe potrzeby turysty (nocleg, wyżywienie, transport, rozrywka). Zaliczyć do nich możemy m.in.:
 - budowę i modernizację obiektów noclegowych,
 - zakup środków transportowych oraz budowę niezbędnej do ich wykorzystania infrastruktury,
 - budowę obiektów infrastruktury turystycznej,
 - odnawianie dóbr kultury narodowej;
- inwestycje paraturystyczne – dotyczące obiektów i urządzeń stanowiących uzupełnienie dla inwestycji *stricte* turystycznych, do których zaliczamy m.in.:
 - infrastrukturę usługową,
 - infrastrukturę techniczną,
 - sieć komunikacyjną,
 - inwestycje w obszarze ochrony środowiska,
 - inwestycje w zakresie gospodarki komunalnej.

Wsparcie dla rozwoju turystyki ze strony władz samorządowych może odbywać się za pomocą dwóch rodzajów instrumentów: dochodowych i wydatkowych. Głównym instrumentem dochodowym jest prowadzona przez gminę polityka podatkowa.

¹² A. Ostromięcki, D. Zając, *Czynniki różnicujące natężenie ruchu turystycznego w obszarach górskich i podgórskich*, [w:] *Ekonomiczne i organizacyjne aspekty rozwoju turystyki*, red. J. Krupa, T. Sołiński, WSiIZ, Rzeszów 2004, s. 108.

¹³ A. Panasiuk (red.), wyd. cyt., s. 176.

Zasilenie finansowe gminy następuje na drodze następujących podatków: wpływy z PIT i CIT, zryczałtowany podatek dochodowy, karta podatkowa, podatek rolny, leśny, od nieruchomości, od środków transportu, opłaty lokalne, skarbowe i inne opłaty. Wspieranie rozwoju turystyki na drodze polityki podatkowej gminy jest oczywiście ograniczone, ze względu na to, że nie ma ona bezpośredniego wpływu na PIT i CIT. Ma natomiast możliwość ustalania innych istotnych z punktu widzenia wpływów do budżetu lokalnego, podatków (od nieruchomości czy środków transportowych). Polityka podatkowa gminy może przybierać formę stosowania obniżonych stawek podatkowych dla wszystkich podmiotów na terenie gminy lub przyznawania ulg i zwolnień podatkowych tym podmiotom gospodarczym, które realizują procesy inwestycyjne na terenie gminy. Drugim instrumentem wspierającym rozwój turystyki na terenie gminy są instrumenty wydatkowe. Najważniejszym z nich są właśnie inwestycje, choć należy pamiętać, że większość wydatków gminy ma charakter bieżący¹⁴.

Tabela 4. Planowane inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej podnoszącej jakość usług turystycznych w okolicy Kopy Biskupiej (gmina Głuchołazy) na lata 2007-2013

Projekt	Zadanie	Wykonawca	Koszt całkowity (zł)	Źródła finansowania
Rewitalizacja istniejących obiektów turystycznych i przestrzeni dla rekreacji i wypoczynku	budowa infrastruktury technicznej i rewitalizacja Kąpieliska Leśnego w Pokrzywniej	inwestor prywatny	2500000	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego, środki własne, kredyt bankowy
	modernizacja schroniska PTTK na Kopie Biskupiej	stowarzyszenie „Kopa Biskupia”	400000	Program Operacyjny Współpraca Transgraniczna Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013, środki własne
	przebudowa istniejącej starej skoczni narciarskiej	Polski Związek Narciarski	400000	budżet PZN, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego
Budowa obiektów i urządzeń okołoturystycznych	budowa parkingu przy projektowanych wyciągach narciarskich	gmina Głuchołazy	150000	budżet gminy
	udostępnienie Góry Zamkowej dla turystyki pieszej i rowerowej (budowa drogi, schronów przeciwdeszczowych oraz wykonanie tablic informacyjnych)	nadleśnictwo Prudnik	600000	Program Operacyjny Współpraca Transgraniczna Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013, środki własne nadleśnictwa

Źródło: *Studium rozwoju turystyki rekreacyjnej w rejonie Kopy Biskupiej*.

¹⁴ L. Nawrot, P. Zmyślony, *Inwestor czy synergetyk. Rola samorządu terytorialnego w rozwoju turystyki*, [w:] *Rola i zadania samorządu terytorialnego w rozwoju gospodarki turystycznej*, red. R. Galecki, Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna, Łowicz 2004, s. 53-54.

Tabela 5. Planowane inwestycje w zakresie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w okolicy Kopy Biskupiej (gmina Glucholazy) na lata 2007-2013

Projekt	Zadanie	Wykonawca	Koszt całkowity (zł)	Źródła finansowania
Budowa nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych	budowa nowej skoczni narciarskiej, pokrytej igielitem – K-15 lub K-20	Polski Związek Narciarski	600000	budżet PZN, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Regionalny Program Operacyjny
	budowa kolei krzesełkowej w Ośrodku Narciarskim Pokrzywna	inwestor prywatny	6500000	Regionalny Program Operacyjny, środki własne, kredyt bankowy
	budowa trasy narciarskiej 1200 m, Pokrzywna – Szyndzielowa Kopa	inwestor prywatny	6700000	Regionalny Program Operacyjny, środki własne, kredyt bankowy
	budowa trasy narciarskiej 600 m, Pokrzywna – Zamkowa Góra	inwestor prywatny	8200000	Regionalny Program Operacyjny, środki własne, kredyt bankowy
	budowa kolei krzesełkowej w Ośrodku Narciarskim Jarnołtówek - Bolkowice	inwestor prywatny	8000000	Regionalny Program Operacyjny, środki własne, kredyt bankowy
	budowa kompleksu sportowego na terenach działek Moszczące i otulinach Pokrzywnej	gmina Glucholazy	brak danych	Regionalny Program Operacyjny, środki własne budżetu gminy, kredyt bankowy
	budowa tras biegowych wokół schroniska i szczytu Kopy Biskupiej	gmina Glucholazy	brak danych	Regionalny Program Operacyjny, środki własne budżetu gminy, kredyt bankowy
	budowa ścieżki rowerowej wokół Kopy Biskupiej	gmina Glucholazy	3000000	Regionalny Program Operacyjny, środki własne budżetu gminy, kredyt bankowy

Źródło: *Studium rozwoju turystyki rekreacyjnej w rejonie Kopy Biskupiej*.

Finansowanie inwestycji mających na celu rozwój infrastruktury turystycznej i paraturystycznej wymaga ogromnych nakładów, które często przekraczają możliwości finansowe gminy. Stanowi to bardzo poważną barierę dla polskiego rynku turystycznego. Wiele regionów czy miejscowości turystycznych to obszary słabo rozwinięte gospodarczo, niedysponujące wystarczającymi środkami finansowymi¹⁵. Władze lokalne, oprócz dochodów z podatków i opłat lokalnych, poszukują więc środków z następujących źródeł: dochodów z własności majątkowych, obligacji komunalnych, kredytów i pożyczek inwestycyjnych, kapitału prywatnego, środków z budżetu państwa, kredytów i pożyczek z instytucji międzynarodowych oraz funduszy Unii Europejskiej¹⁶.

¹⁵ S. Bosiacki, *Gospodarka turystyczna w Polsce – stan obecny i perspektywy rozwoju*, [w:] *Gospodarka turystyczna w XXI wieku – stan obecny i perspektywy rozwoju*, red. S. Bosiacki, AWF, Poznań 2002, s. 14.

¹⁶ J. Kizielewicz, *Możliwości korzystania z funduszy na rozwój inwestycji infrastrukturalnych wspomagających rozwój gospodarki turystycznej w miastach i gminach nadmorskich*, „Problemy Turystyki” 2004 nr 4, s. 82; J. Kuczyński, *Prawne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju inwestycji turystycznych na szczeblu kraju i regionów*, „Problemy Turystyki” 2002 nr 3-4, s. 37.

Tabela 6. Planowane inwestycje w zakresie rozwoju nowoczesnej infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej w okolicy Kopy Biskupiej (gmina Głuchołazy) na lata 2007-2013

Projekt	Zadanie	Wykonawca	Koszt całkowity (zł)	Źródła finansowania
Rozbudowa i modernizacja obiektów kulturalnych i integracyjnych	rozbudowa Domu Pielgrzyma oraz infrastruktury towarzyszącej	Duszpasterstwo Sanktuarium Marii Panny Wspomożycielki (Czechy)	1 903 583	Program Operacyjny Współpraca Transgraniczna Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013, środki własne, kredyt bankowy
Projekt budowy nowych obiektów turystycznych	ośrodek SPA na stoku Kopy Biskupiej	inwestor prywatny	brak danych	Regionalny Program Operacyjny, środki własne, kredyt bankowy

Źródło: *Studium rozwoju turystyki rekreacyjnej w rejonie Kopy Biskupiej.*

Tabela 7. Planowane inwestycje w zakresie promocji turystycznej Kopy Biskupiej (gmina Głuchołazy) na lata 2007-2013

Projekt	Zadanie	Wykonawca	Koszt całkowity (zł)	Źródła finansowania
Projekt tworzenia, inicjowania i wspierania publikacji dotyczących Kopy Biskupiej i jej najbliższego otoczenia	legends, podania i opowieści Złatohorska	autor książki (Czechy)	22 256	Program Operacyjny Współpraca Transgraniczna Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013, środki własne, kredyt bankowy
	pracujące potoki – pozycja książkowa	autor książki (Czechy)	11 128	Program Operacyjny Współpraca Transgraniczna Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013, środki własne, kredyt bankowy

Źródło: *Studium rozwoju turystyki rekreacyjnej w rejonie Kopy Biskupiej.*

Władze gminy Głuchołazy, chcąc pobudzić popyt turystyczny i zniwelować negatywne skutki jego sezonowości, zaplanowały cztery programy operacyjne mające na celu poprawę atrakcyjności gminy. Większość planowanych działań inwestycyjnych koncentruje się wokół najchętniej odwiedzanego przez turystów miejsca, jakim jest bez wątpienia obszar Kopy Biskupiej. Programy dotyczą inwestycji w infrastrukturę techniczną, sportowo-rekreacyjną, turystyczną, a także w promocję Kopy Biskupiej. Priorytetem jest poprawa infrastruktury rekreacyjno-sportowej, zaplanowano tutaj budowę kolejek krzeselkowych, tras i skoczni narciarskich oraz tras rowerowych. Część z tych inwestycji ma być sfinansowana przez samą gminę, część zaś przez inwestorów prywatnych, budżet centralny czy Unię Europejską (tab. 4-7).

5. Zakończenie

Turystyka staje się obecnie coraz ważniejszym czynnikiem rozwoju wielu polskich gmin. Bardzo często jednak poważną przeszkodą jest słabo rozwinięta infrastruktura, będąca efektem wieloletnich zaniedbań w tym zakresie. Ograniczoność środków finansowych, jakimi dysponują polskie jednostki samorządu terytorialnego, sprawia, że gminy realizują niewspółmierną do potrzeb liczbę inwestycji turystycznych. Dużą szansą na zmianę tego stanu jest możliwość pozyskiwania środków na inwestycje z innych źródeł, szczególnie z Unii Europejskiej. Ogromne znaczenie inwestycji turystycznych wynika nie tylko z podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy, ale i z polepszenia warunków życia mieszkańców gminy (infrastruktura techniczna), wzrostu zatrudnienia w turystyce i w innych sektorach gospodarki, zwiększonej racjonalności działań władz lokalnych w wyniku procesu planowania oraz wykorzystania dynamiki inwestycji jako informacji promocyjnej¹⁷.

Inwestycje turystyczne mogą przyczyniać się do pobudzenia popytu turystycznego w Gminie Glucholazy i w innych gminach. Przede wszystkim jednak muszą one zostać zrealizowane, gdyż w polskich realiach mają najczęściej charakter deklaracyjny. Konieczne jest również prowadzenie dalszych badań mających na celu stwierdzenie, czy przyczynią się one w sposób rzeczywisty do zwiększenia popytu turystycznego.

Literatura

- Altom J., *Marketing w turystyce*, PWN, Warszawa 1998.
- Bosiacki S., *Gospodarka turystyczna w Polsce – stan obecny i perspektywy rozwoju*, [w:] *Gospodarka turystyczna w XXI wieku – stan obecny i perspektywy rozwoju*, red. S. Bosiacki, AWF, Poznań 2002.
- Gaworecki W., *Turystyka jako czynnik kształtowania gospodarki regionalnej*, [w:] *Strategia rozwoju turystyki na lata 2007-2013. Założenia teoretyczne jako inspiracja dla praktyki*, red. A. Dąbrowski, R. Rowiński, AWF, Warszawa 2006.
- Jedlińska M., Szubert-Zarzeczy U., *Gospodarka turystyczna*, AE, Wrocław 1992.
- Kizielewicz J., *Możliwości korzystania z funduszy na rozwój inwestycji infrastrukturalnych wspomagających rozwój gospodarki turystycznej w miastach i gminach nadmorskich*, „Problemy Turystyki” 2004 nr 4.
- Kornak A.S., Rapacz A., *Zarządzanie turystyką i jej podmiotami w miejscowości i regionie*, AE, Wrocław 2001.
- Kuczyński J., *Prawne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju inwestycji turystycznych na szczeblu kraju i regionów*, „Problemy Turystyki” 2002 nr 3-4.
- Nawrot Ł., Zmyślony P., *Inwestor czy synergetyk. Rola samorządu terytorialnego w rozwoju turystyki*, [w:] *Rola i zadania samorządu terytorialnego w rozwoju gospodarki turystycznej*, red. R. Galecki, Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna, Łowicz 2004.

¹⁷ L. Nawrot, P. Zmyślony, wyd. cyt., s. 55.

- Ostromęcki A., Zajac D., *Czynniki różnicujące natężenie ruchu turystycznego w obszarach górskich i podgórskich*, [w:] *Ekonomiczne i organizacyjne aspekty rozwoju turystyki*, red. J. Krupa, T. Soliński, WSiLiZ, Rzeszów 2004.
- Panasiuk A. (red.), *Ekonomika turystyki*, PWN, Warszawa 2007.
- Soliński T., Krupa J., *Badania źródeł finansowania inwestycji w infrastrukturze turystycznej*, [w:] *Turystyka w badaniach naukowych. Prace ekonomiczne*, red. A. Nowakowska, M. Przydział, WSiLiZ, Rzeszów 2006.
- Strategia rozwoju turystyki w Gminie Glucholazy.*
- Studium rozwoju turystyki rekreacyjnej w rejonie Kopy Biskupiej.*
- Wilczak T., *Wpływ turystyki na rozwój regionalny*, [w:] *Strategia rozwoju turystyki na lata 2007-2013. Założenia teoretyczne jako inspiracja dla praktyki*, red. A. Dąbrowski, R. Rowiński, AWF, Warszawa 2006.

TOURIST INVESTMENTS AS A FORM OF TOURIST DEMAND STIMULATION BASED ON EXAMPLE OF GLUCHOŁAZY COMMUNE

Summary

The increasing popularity of tourism results in its larger influence on GDP level of our country. Transformation processes and decentralisation caused high activity of regional self-governments in the stimulation of tourist economy development. The condition of tourist infrastructure is, besides tourist values and transport accessibility, the most important factor shaping tourist attractiveness of every town. To increase of tourist attractiveness, and consequently the demand for tourist services, suitably planned and realized investment policy every commune is essential. The Glucholazy commune features many tourist values, however, it does not possess necessary tourist infrastructure. Such a situation is a reason for not sufficient utilization of the existing accommodation base and the seasonal character of tourist demand. In order to counteract this situation the commune planned a series of investments aiming to building the new and refurbishing the old infrastructure concentrated around the most popular place in the commune i.e. Biskupia Kopa. Further studies are necessary after the realization of planned investments in order to check their actual influence on tourist demand volume in the commune.

Daniel Puciato – dr, adiunkt w Katedrze Geografii i Marketingu Turystyki Politechniki Opolskiej.